

4T D'ESO · EB4 · UNITAT 2

Economies plurals: cures, feminisme i ecologia

Economia circular i ecològica, les 7R, arreglar o comprar, obsolescència i economia feminista de les cures

2

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Explicar la diferència entre economia lineal i economia circular, i per què el planeta posa límits a l'economia.

Anomenar les 7R i distingir reciclar, reutilitzar i reparar amb exemples del barri.

Decidir amb números si val la pena arreglar un objecte, llogar-lo o comprar-ne un de nou.

Reconèixer formes d'obsolescència i conèixer els teus drets bàsics de garantia i reparació.

Explicar què és l'economia feminista i per què el treball de cures també és economia.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És octubre a 4t B de l'Institut Ribera Nord de Valldelana. Uns auriculars d'estudi fa una setmana que tallen el so i l'Iker es planteja llençar-los: uns de nous costen 39 €, però abans de decidir convé saber què falla i si hi ha garantia. Passa per la ferreteria del barri, on un veí lloga una eina en comptes de comprar-la. La Inés Varela no li diu què ha de fer: li pregunta com ho esbrinaria. L'Amparo, la ferretera, mira els auriculars i li dona un preu. L'Iker fa el compte i li surt una diferència que no esperava.

❓ **Pensa en alguna cosa que s'hagi espatllat aquest any. L'has arreglada, l'has llençada o l'has guardada? Per què?**

❓ **Qui fa a casa teva les feines que no es paguen (cuinar, netejar, cuidar algú)? Es veuen aquestes feines a les notícies econòmiques?**

❓ **Si arreglar una cosa costa gairebé el mateix que comprar-la nova, què fas? I si l'arranjament costa la desena part?**

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **2.1** De llençar a tancar el cercle
- **2.2** Les 7R
- **2.3** Val la pena arreglar-ho?
- **2.4** Obsolescència programada
- **2.5** Economia feminista i cures

El cicle de vida d'un objecte

1. **Extreure**
   Metalls, plàstic i altres matèries primeres.
2. **Fabricar**
   Gasta energia, aigua i materials.
3. **Transportar**
   L'objecte viatja fins a qui el compra.
4. **Usar**
   En alguns aparells pesa més l'energia de l'ús.
5. **Tractar al final**
   Reparar, reutilitzar o reciclar.

CLAVE

Cada fase **gasta** energia, aigua i materials. Llençar un objecte que encara serveix també llença tot això.

Lineal contra circular

Economia lineal

- Extreu, fabrica, usa i llença.
- Funciona mentre hi ha materials i lloc per als residus.
- És com omplir una galleda sense buidar-la mai.

VS

Economia circular

- Vol que els objectes durin més.
- Es reparen, es reutilitzen i al final els materials tornen a la fabricació.
- No consisteix a reciclar molt, sinó a gastar menys.

CLAVE

L'**economia ecològica** recorda que l'economia és part de la biosfera i que el planeta té **límits**.

Les 7R, un menú ordenat

✏️

Redissenyar

Pensar l'objecte perquè duri.

➖

Reduir

Comprar només el que cal.

🔁

Reutilitzar

Tornar-lo a usar tal qual.

🔧

Reparar

Arreglar el que falla.

🪑

Renovar

Deixar-lo com nou.

🧩

Recuperar

Treure'n les peces que encara valen.

♻️

Reciclar

Desfer-lo per fabricar-ne una altra cosa.

CLAVE

Reciclar no és la primera R, sinó l'**última**. En comprar, el primer pas pràctic és **reduir**.

Val la pena arreglar-ho?

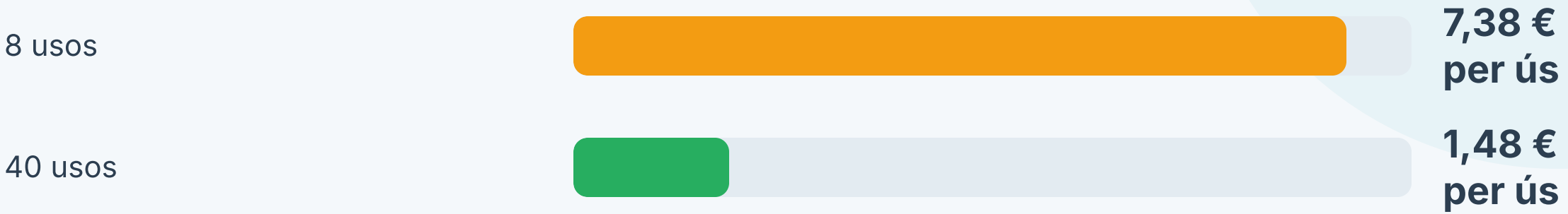
OBJECTE	ARREGLAR-LO	NOU	ARREGLAR / NOU
Cadira d'oficina	35,50 €	89,00 €	39,9 %
Auriculars	3,50 €	39,00 €	9,0 %
Torradora	18,00 €	25,00 €	72,0 %

CLAVE

Cadira i auriculars queden per sota del **50 %**; la torradora, per sobre. La regla és **orientativa**: no compta el valor ambiental, la seguretat ni el temps.

Cost per ús d'una eina

Una eina de 59 € segons les vegades que s'usa.

Font: cas fictici del guió (apartat 2.3).

CLAVE

Com més s'usa, **menys costa per ús**. Una cosa que s'usa poc sol compensar llogar-la o compartir-la.

Tres obsolescències

Tècnica

Falla abans d'hora per com està fet: una bateria enganxada.

Funcional

Perd utilitat per manca de compatibilitat o d'actualitzacions.

Psicològica

Funciona bé, però et sembla vell perquè n'ha sortit un de nou.

CLAVE

Només és **programada** si hi ha intenció, i gairebé mai es pot provar. Davant d'una falta de conformitat, la garantia permet demanar **reparació o substitució** gratuïtes.

Hores de cures a la setmana

TASCA	HORES
Cuinar	7
Netejar	5
Compres	3
Cura d'una persona gran	10
Acompanyar infants	5
Total	30

CLAVE

Una persona en fa el **60,0 %**. A 12 € l'hora (un supòsit), són **360 €** a la setmana.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

El teu equip farà servir la llimadora tres dissabtes. Es lloga a 8 € al dia i es compra per 59 €. Què surt millor?

A Llogar: 24 € en total

B Comprar: 59 € en total

C Surt igual

✔️ Llogar: 3 × 8 = 24 €. Comprar només compensa a partir de 8 dies (59 / 8 = 7,4), perquè 8 × 8 = 64 €.

REPASO

Idees clau

- **Economia lineal i circular.** Extreure, fabricar, usar, llençar, cicle de vida, economia ecològica: límits del planeta, transició ecològica.
- **Les 7R.** Redissenyar, reduir, reutilitzar, reparar, renovar, recuperar i reciclar, reciclar, reutilitzar i reparar no són el mateix, reduir primer.
- **Val la pena arreglar-ho?.** Llogar o comprar: punt d'equilibri, regla orientativa de la meitat, cost per ús i cost enfonsat.
- **Obsolescència programada.** Tècnica, funcional i psicològica, senyals i drets de garantia.
- **Economia feminista i cures.** Treball reproductiu i de cures, qui fa les cures i quant de temps, la vida per davant del diner.

PER ACABAR

Per pensar

1 Pensa en alguna cosa que s'hagi espatllat a casa: quina R hauries pogut aplicar i què més hauries mirat, a banda dels diners?

2 Si una reparació costa el 40 % d'un objecte nou, ho tindries clar? Què més tindries en compte?

3 Qui fa les cures a casa teva? Com es podria repartir millor, sense donar dades de ningú?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**